

РЕШЕНИЕ

№ 3328

гр. София, 22.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Ваня Н. Иванова
Виктория М. Станиславова

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Любомир Василев Въззивно гражданско дело
№ 20231100504859 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 –чл.273 ГПК /въззивно обжалване/.

В. гр.д. №4859/2023 г по описа на СГС е образувано по въззивна жалба на „П.К.Б. ” ЕООД ЕИК **** гр.София срещу решение №20080959 от 26.02.2023 г постановено по гр.д. №15393/21 г на СРС , 164 състав , с което въззивникът е осъден да заплати на основание чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД на „Т.К.“ ООД ЕИК **** гр.София сумата от 560,20 лева – платени при начална липса на основание сума от С.Т.Б. в периода 01.12.2015 г – 29.01.2020 г въз основа на нищожни клаузи по споразумение за допълнителен пакет услуги към договор за потребителски кредит №30199222346 от 25.05.2017 г , което вземане е цедирано на „Т.К.“ ООД с договор за вземания от финансови институции от 29.01.2020 г ; ведно със законната лихва от 01.12.2020 г до окончателното заплащане на сумата ; както и сумата от 745 лева разноси пред СРС .

Жалбоподателят излага доводи за недопустимост и неправилност на решението на СРС . Исковата молба е оставяна без движение и ищецът не е отстранил нередовностите и е поддържал противоречиви твърдения . Незаконосъобразно СРС е допуснал изменение на основанието на иска въз основа на молба на ищеца в първото о.с.з – предявен е изцяло нов иск . Промяната на фактическите твърдения предполага и промяна на петитума . Решението е постановено по непредявен иск , недопустимо е и трябва да се обезсили . Исковата молба е останала нередовна и е следвало да се върне , а искането за изменение на размера на иска съдържа и изменение на основанието му. Съдът може да се произнесе по нищожна

неравноправна клауза само ако искът е за връщане на сума има това основание т.е. в случая има произнасяне плюс петитум . Ищецът не се е позовал на надвишен максимално допустим ГПР . Ищецът не е придобил евентуално вземане на С.Б. – договорът за вземания от финансови институции е нищожен и въззивникът може да се позове на тази нищожност . Договорът за вземания от финансови институции съдържа нищожни неравноправни клаузи . Получаването на уведомление за цесията или на покана за доброволно изпълнение няма отношение към действителността на цесията . Не е получено от въззивника уведомление за цесията , а цесионерът няма право да извършва уведомление за цесията освен след упълномощаване от цедента . В случая право да извърши уведомление за цесията евентуално има ищецът , но не и адв.Д. . Цедентът не е потвърдил писмено на цесионера прехвърлянето на вземането . Не може да се прехвърли с договор за цесия – както в случая – неопределено и неиндивидуализирано вземане /неясна съвкупност от вземания /. Налице са противоречиви клаузи на чл.3 и чл.4 от договора за вземания от финансови институции относно заплащане от ищеца на С.Б. на цедираните евентуалните вземания от ответника . Плащанията в полза на цедента зависят изцяло от волята на цесионера и не е ясно дали договорът ще се окаже възмезден или безвъзмезден . Налице е нищожност на договора за вземания от финансови институции по чл.26 ал.2 ЗЗД /липса на съгласие/ , чл.26 ал.1 ЗЗД /противоречие с добрите нрави, защото няма право да събира вземането си/ и по чл.143 ал.2 т.3, 5, 6, т.15, т.19 и т.20 ЗЗП /неравноправни клаузи/. Договорът за цесия е нищожен поради противоречие със закона , защото ищецът не е вписан в регистъра на финансовите институции по чл.3а ЗКИ. От страна на ищеца договорът за цесия е подписан от лице без представителна власт . Договорът за цесия не прехвърля вземания от въззивника , защото не е доказано , че именно С.Б. е отбелязал в приложението , че прехвърля вземания от въззивника и по отношение на това възражение не е извършено оттегляне . Ищецът е търговец и не може да се позовава на нищожни неравноправни клаузи в потребителски договор . По делото не е доказано С.Б. да е платил сумата от 560,20 лева въз основа на нищожни клаузи по споразумение за допълнителен пакет услуги към договор за потребителски кредит №30199222346 от 25.05.2017 г , като този факт не се установява от ССЕ . Плащането е извършено от трето лице и евентуално то може да иска връщане на сумата , включително и по чл.56 ЗЗД . Самите клаузи на споразумение за допълнителен пакет услуги са действителни и липсва противоречие с чл.10а ал.2 ЗПК , защото пакета услуги не е услуга по усвояване или управление на кредита . Услугите са индивидуализирани, дължат се безусловно от въззивника по споразумението и за тях има уговорено ясно възнаграждение от потребителя т.е. липсва противоречие с чл.143 ал.2 т.3 и т.15 ЗЗП . Клаузата за възнаграждение за пакета допълнителни услуги не е неравноправна защото съгласно чл.145 ал.2 ЗЗД е включена в основния предмет на договора , а клаузите са ясни и разбираеми . Правилата за предоставяне на услугите не са тежки и тромави , а потребителят е имал право да използва , използвал е услугите и не е възразил по тях . Допустимо е да се уговаря ГПР до 5 /пет/ пъти размера на законната лихва – чл.19 ал.4 ЗПК и не е актуална практика , че лихва повече от 3 /три пъти/ размера на законната лихва е нищожна поради противоречие с добрите нрави . Възнаграждението за пакета допълнителни

услуги не трябва да се включва в ГПР , а и такова основание ищецът не е релевиран . Възможността за предоставяне на допълнителни услуги срещу заплащане е предвидена в чл.10а ал.1 ЗПК и в случая не е нарушен чл.19 ал.4 ЗПК .

Въззвиваемата страна е подала писмен отговор , в който оспорва въззивната жалба . По иск за неоснователно обогатяване ищецът заявява само че даденото е без основание , поради което първоначалната искова молба не е нередовна . Впоследствие с две уточнителни молби и в първото о.с.з искът е уточнен . Липсва годно правно основание ответникът да задържи процесната сума . Чрез така наречените „такси по пакет допълнителни услуги“ ответникът прави опит да заобиколи чл.19 ал.4 ЗПК . Договорът за цесия е валиден , като прехвърленото вземане е определяемо , а и длъжникът няма право да оспори действителността на цесията . Изменението на размера на иска не е изменение на петитума на иска . Ответникът не е оспорил уведомлението за цесията нито в отговора на исковата молба , нито в производството пред СРС . Отделно уведомлението за цесията е представено и като приложение към исковата молба и отново е връчено на ответника . Ищецът като цесионер е упълномощен с надлежно пълномощно от цедента да съобщи цесията на длъжника .

Потвърждение от цедента за цесията не е елемент от фактическия й състав . Цената на прехвърлените вземания е определена в процент от размера на вземането , което е допустимо , както и плащането е под условия от събиране на вземането и от платежоспособността на длъжника /чл.100 ЗЗД / . Ищецът не е финансова институция и дейността му не попада под изискванията на чл.2 ал.2 т.12 ЗКИ . Дори да има действия без представителна власт при подписване на договора за цесия от ищеца , то е приложим чл.301 ТЗ . В цесията ясно е посочен кой е съответния длъжник . Договорът за цесия е извън приложното поле на ЗЗП , защото не се предоставят стоки или услуги . От друга страна липсват неравноправни клаузи в договора за цесия и същият не е нищожен . Вземането във връзка с така наречените „такси по пакет допълнителни услуги“ е във връзка с договора за потребителски кредит , защото не може да съществува самостоятелно . Потребителят е прехвърлил на ищеца всичките си вземания от ответника . ССЕ установява плащания от потребителя по договора за кредит като няма данни тези плащания да са извършени от трето лице . „Таксите по пакет допълнителни услуги“ са свързани с усвояването и управлението на кредита и са нищожни на основание чл.10а ал.2 ЗПК . Отделните „допълнителни услуги“ не са разграничени и нямат отделни цени , което е в противоречие с чл.10а ал.4 ЗПК . Цената на „допълнителните услуги“ е несъразмерно висока според предлаганите „услуги“ , а целта е получаване на допълнителни облаги от ответника във вреда на потребителите . Налице са противоречия с добрите нрави / чл.26 ал.1 ЗЗД/ и с чл.143 ал.2 т.3 и т.15 ЗЗП . Таксите за извънсъдебно събиране на дълга противоречат на чл.10а ал.2 ЗПК и чл.33 ал.1 ЗПК . Уговорената възнаградителна лихва повече от 3 /три/ пъти размера на законната лихва противоречи на добрите нрави . Възнаграждението по пакета допълнителни услуги правилно е включено от СРС в ГПР , след което е констатирано противоречие с чл.19 ал.4 ЗПК . Ответникът извършва заблуждаваща търговска практика по чл.68д ал.1 и ал.2 т.1 ЗЗП . Давността за процесното вземане е 5-годишна и не е изтекла .

Въззивната жалба е допустима. Решението на СРС е връчено на жалбоподателя на 13.03.2023 г и е обжалвано в срок на 27.03.2023 г .

Налице е правен интерес на въззивника за обжалване на решението на СРС .

След преценка на доводите в жалбата и доказателствата по делото , въззивният съд приема за установено следното от фактическа и правна страна :

В мотивите на СРС , към които настоящият съд препраща на основание чл.272 ГПК , подробно е възпроизведена фактическата обстановка по отношенията между страните . Във връзка с чл.269 ГПК и твърдяната недопустимост и неправилност на решението на СРС , настоящият съд извършва служебна проверка за нищожност и недопустимост . Относно неправилност на решението е ограничен само до изложените във въззивната жалба изрични доводи , като може да приложи и императивна норма в хипотезата на т.1 от Тълкувателно решение №1 от 09.12.2013 г по тълк.дело №1/2013 г на ОСГТК на ВКС .

За да уважи иска **СРС е приел** , че по предявения иск в доказателствена тежест на ищеца е да докаже плащане на сумата , а на ответника – основание за това „имууществено разместване“ . Според ССЕ в периода 01.12.2015 г – 29.01.2020 г **в счетоводството на ответника са отразени плащания** по договор за потребителски кредит /ДПК/ от 25.05.2017 г между С.Б. и ответника в размер на 3744,30 лева . С тази сума / с която кредитът е изцяло погасен/ са погасени 2800 лева главница , 371,61 лева възнаградителна лихва и 560,20 лева за пакет допълнителни услуги /ПДУ/ . Процесният ДПК е с годишна лихва от 41,17 % и ГПР от 49,89 % . Според ССЕ ако възнаграждението за ПДУ се включи при изчисляване на ГПР , то ГПР ще е в размер на **159,19 %** .

Според СРС ищецът е придобил процесното вземане от ответника с договор за вземания от финансови институции от 29.01.2020 г . Този договор е с надлежен предмет и е налице съгласие между страните за прехвърляне на вземанията . Ответникът е оттеглил оспорването си на истинността на договора за цесия . Вземанията за неоснователно обогатяване са изрично посочени в т.9 от договора за цесия . Недопустимо е възражението на ответника /длъжник по цесията и трето лице за договора за цесия / , че договорът за цесия е нищожен .

Според СРС неоснователно е твърдението на ищеца , че ДПК е недействителен по чл.22 ЗПК във вр.чл.11 ал.1 т.10 ЗПК , тъй като в него не е посочен правилно ГПР . Действително ГПР е посочен без в него да е включено възнаграждението за ПДУ , но от това следва нищожност на договорната клауза касаеща ГПР , а не недействителност на целия договор по чл.22 ЗПК . В случая ГЛП от 41,17 % годишно противоречи на добрите нрави , но ищецът не е претендирал връщане на платената възнаградителна лихва . Възнаграждението за ПДУ противоречи на чл.10а ал.2 ЗПК , според който кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия свързани с усвояване и управление на кредита . Не става ясно какво е съдържанието на избрания пакет „Бонус“ и изглежда , че изборът на потребителя е „проформа“ . Няма данни потребителят да е ползвал услугите от ПДУ и те да имат някакво значение за него .

Според СРС клаузите касаещи ПДУ са неравноправни и нищожни . Отлагането на плащане

на вноски или намаляването им зависи в крайна сметка от одобрението на кредитора – едва след подписване на допълнително писмено споразумение . Излиза , че потребителят дължи предварително възнаграждение за услуги , които може и да не му бъдат предоставени , предвид и тежките и тромави правила за ползването им . Налице е противоречие с чл.143 ал.2 т.3 и т.15 ЗЗП , като няма данни клаузите за ПДУ да са индивидуално уговорени .

Според СРС платеното възнаграждение за ПДУ се основава на нищожни клаузи , недължимо е и подлежи на връщане от ответника . Неоснователно е и възражението за погасителна давност , поради което искът трябва да се уважи .

Решението на СРС е валидно , допустимо и правилно при следните уточнения и изрични мотиви по доводите във въззивната жалба .

При служебна проверка не се установяват основания за нищожност на обжалваното решение .

Решението на СРС е допустимо . Следва да се отбележи , че **първоначалната искова молба не е била нередовна** и не е следвало да бъде оставяне без движение с указания да се извършват уточнения на основанието на иска . Въпреки това ищецът е уточнил/изменил иска си по основание като при това е съобразил и защитната теза на ответника , който не е признал за наличие на договорни отношения с потребителя С.Б. в отговора на исковата молба . Вместо да ангажира защитни тези и доказателства по съществото на спора ответникът преобладаващо релевира , включително и пред настоящия съд , правни доводи срещу материално-правната легитимация на ищеца .

Съдът следи служебно за нищожни неравноправни клаузи в договор с потребител , а и в случая ищецът се е позовал изрично на такива водещи до плащания на парични суми без основание в полза на ответника . Не е необходимо ищецът да се позове изрично на надвишен максимално допустим ГПР . Нормите на ЗПК имат защитен характер за потребителите и **съдът е длъжен да ги прилага служебно** , както и тези на потребителската защита по ЗЗП . Отделно още с уточнението от 21.03.2022 г ищецът е оспорил дължимостта на клаузите за възнаграждение по ПДУ и изрично се е позовал на нищожност следваща от изброени разпоредби на ЗЗД , ЗЗП и ЗПК .

Цесията с Договор за вземания от финансови институции от 29.01.2020 г от С.Б. в полза на ищеца е действителна . Същата по т.9 от Договора има за предмет съществуващи определяеми вземания от неоснователно обогатяване , а възнаграждението е в процент от размера на вземанията . Не се констатира в договора да са налице неравноправни клаузи или същият да е нищожен на друго основание . Извън предмета на настоящото дело е да се изследва бъдещото плащане от ищеца в полза на потребителя-продавач по цесията .

Доводът , че въззивникът не е получил уведомление за цесията е преклудиран . Отделно ищецът е представил уведомление за цесията и като приложение към исковата молба .

Цесионерът е изрично упълномощен да извърши уведомление за цесията с пълномощно на л.18 от делото пред СРС . Адв.Д. е пълномощник на ищеца с пълна представителна власт според общо пълномощно на л.15 от делото като действията му не са оспорени и безспорно

са потвърдени от ищеца . Потвърждаване на цесията от цедента не е елемент от фактическия състав на цесията и не е необходимо да се представят доказателства в тази насока.

Без значение е дали ищецът е вписан в регистъра на финансовите институции по чл.3а ЗКИ във вр. чл.2 ал.2 т.12 ЗКИ . От една страна чл.2 ал.2 т.12 ЗКИ има предвид придобиване на вземания от страна кредитор /банка/ по отношение на клиенти на банката , а **не придобиване на вземания на клиентите по отношение на банката /кредитора/** . От друга страна установения в чл.3а ЗКИ е регистрационен , а не лицензионен . Лицензионният режим , например за банките , е коренно различен от този за вписване като финансова институция , който е много по-облекчен и е регистрационен . ЗКИ и Наредба №26 от 23.04.2009 г са допускали и допускат един търговец да извършва – по занятие и значителен обем - някои дейности от тези на финансовите институции без да е вписан в съответния регистър на БНБ . От това следва , че санкцията за нарушаване на процесния регистрационен режим е само в областта на административното право , а не и по отношение на валидността на сключените сделки . В противен случай би се стигнало до абсурдния резултат дори при несъществено превишаване на процентния дял на финансовите услуги в дейността/оборота на дружеството , всичките му сделки да се окажат нищожни . Целта и смисълът на закона е точно обратната – БНБ и всички заинтересовани лица да са в известност за лицата , които реално функционират като финансови институции . Тези за които тази дейност е спомагателна/несъществена трябва да бъдат заличавани дори служебно от БНБ. Ако законът целеше пълна забрана за определени сделки от лица , които не са вписани като финансови институции , в него **щеше да е уреден лицензионен режим** и пълна забрана на нелицензирани лица да сключват подобни сделки , но процесната уредба не е такава . Така според решение №171 от 24.07.2017 г по гр.д. № 3733/2016 г, ГК , IV ГО на ВКС , решение №540 от 20.12.2011 г по гр.д. №110/2011 г, ГК , IV ГО на ВКС и решение №192 от 13.12.2017 г по гр.д. № 4439/2016 г, ГК , IV ГО на ВКС неспазването на **лицензионен /разрешителен/ режим** наистина води до нищожност на съответната сделка . При неспазен регистрационен режим съответните сделки не са нищожни – решение №210 от 03.04.2012 г по т.д. № 1051/2010 г, ТК , II ТО на ВКС .

Евентуално подписване на договора за цесия от лице без представителна власт безспорно е потвърдено по чл.301 ТЗ , тъй като ищецът се позовава на цесията и на последиците от нейното действие пред две съдебни инстанции . Въззивникът е оттеглил пред СРС оспорванията си по отношение на истинността на документите удостоверяващи прехвърлянето на вземането , поради което доводи в тази насока са преклудирани и не могат да се разглеждат от настоящия съд .

Ищецът е цесионер и може да претендира последиците от наличието на нищожни неравноправни клаузи в договора за потребителски кредит /заем/ с потребителя С.Б. . Това е част от фактическия състав и от правното основание , за да възникне придобитото от него вземане .

С изслушаната пред СРС ССЕ е доказано , че С.Б. е **платил сумата от 560,20 лева по споразумение за допълнителен пакет услуги** към договор за потребителски кредит

№30199222346 от 25.05.2017 г , като този факт не се установява от ССЕ . Твърденията на въззивника , че плащането е извършено от трето лице не са релевиращи своевременно пред СРС , а от друга страна са напълно произволни и недоказани . Въззивникът е следвало да представи писмени доказателства в тази насока или да поиска допускане на допълнителна ССЕ пред първоинстанционния съд .

Законосъобразно СРС е приел , че съществена част от т.нар.ПДУ е в противоречие с чл.10а ал.2 ЗПК , според който кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Със сигурност такава част от ПДУ са „приоритетното разглеждане и изплащане на потребителския кредит“ и „улеснена процедура за получаване на допълнителни парични средства“. Другата част от ПДУ /която хипотетично би могло да има някаква полза за потребителя/ - отлагане и намаляване на погасителни вноски и смяна на дата на падеж – на практика не се предоставят на потребителя . Според чл.15.2.3 от ОУ на ответника отлагане на вноски може да стане само с отделно допълнително споразумение . Трябва да се споделят водещите мотиви на СРС , че потребителят дължи предварително възнаграждение за „услуги“ , които е напълно възможно да не му бъдат предоставени . Безспорно е налице противоречие с чл.143 ал.2 т.3 , т.15 и т.19 ЗЗП – клаузите за ПДУ поставят изпълнението на задълженията на ответника -търговец в зависимост от условие, чието изпълнение зависи единствено от неговата воля; налагат на потребителя да изпълни своите задължения, дори и ако ответникът-търговец не изпълни своите ;както и не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора. Клаузите са неравноправни и нищожни и процесната сума е платена въз основа на тях подлежи на връщане от ответника на ищеца-цесионер .

В този контекст правилно въззиваемата страна посочва , че въобще не става въпрос за предоставяне на „допълнителни услуги“ , а е налице скрито начисляване на **допълнителна по размер и незаконна възнаградителна лихва** . Видно от ССЕ ако възнаграждението за ПДУ се включи при изчисляване на ГПР , то **ГПР ще е в размер на 159,19 %** . Безспорно е нарушен чл.19 ал.4 ЗПК и сумата платена за ПДУ подлежи на връщане от ответника на ищеца цесионер .

Налага се изводът , че като е уважил иска СРС е постановил законосъобразно решение , което трябва да бъде потвърдено . С оглед изхода на делото в тежест на въззивника са разносните на въззиваемата страна за адвокатско възнаграждение .

Поради материален интерес под 5000 лева на основание чл.280 ал.3 т.1 ГПК настоящото решение не подлежи на касационно обжалване.

Водим от горното , СЪДЪТ

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №20080959 от 26.02.2023 г постановено по гр.д.№15393/21 г на СРС , 164 състав .

ОСЪЖДА „П.К.Б. ” ЕООД ЕИК **** гр.София да заплати на „Т.К.“ ООД ЕИК **** гр.София сумата от 400 лева разноси пред СГС .

Решението не подлежи на обжалване .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____